

**ชื่อวิทยานิพนธ์** : ศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสาของ  
เยาวชน SOS ของเสถียรธรรมสถาน

**ผู้วิจัย** : นางสาวเปี่ยมศรี เศรษฐพรพงศ์

**ปริญญา** : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธศาสตร์และศิลปะแห่งชีวิต)

**คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์**

: พระมหาสมบุญญ์ วุฑฺฒิกโร, ดร.  
ป.ธ.๗, พธ.บ., ศศ.ม., พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)

: ดร. ประพันธ์ ศุภษร  
ป.ธ.๗, พธ.บ., ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา)  
พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)

: ดร. พุทธชาติ แผนสมบุญ  
วท.บ., วท.ม., พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)

**วันสำเร็จการศึกษา** :

**บทคัดย่อ**

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ ดังต่อไปนี้ (๑) เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวกับจิตอาสาในคัมภีร์พระพุทธานุญาต (๒) เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีจิตอาสาและการทำงานจิตอาสาของเยาวชน SOS ของเสถียรธรรมสถาน รุ่นค่าย ๘ ส้อมหัตถ์จรรย และ (๓) เพื่อศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสาของเยาวชน SOS ของเสถียรธรรมสถาน รุ่นค่าย ๘ ส้อมหัตถ์จรรย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Method) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากเยาวชน SOS รุ่นค่าย ๘ ส้อมหัตถ์จรรยที่ทำงานจิตอาสาต่อเนื่องอย่างน้อย ๑ ปีกับค่ายเยาวชน SOS และงานอื่นๆของเสถียรธรรมสถาน จำนวน ๑๐ คน

ผลการวิจัยพบว่าแนวคิดทฤษฎีจิตอาสาทั้งโดยทั่วไปและทางพระพุทธานุญาต (๒) มีแนวคิดไปในทิศทางเดียวกันคือเกิดจากความปรารถนาเข้าไปช่วยเหลือโดยไม่ใช้ภาระหน้าที่และไม่หวังผลตอบแทน ในส่วนการทำงานจิตอาสาของเยาวชน SOS ของเสถียรธรรมสถาน รุ่น

ค่าย ๘ สื่อมหัศจรรย์นั้นพบว่า เกิดจากการหล่อหลอมพฤติกรรมและจิตใจเยาวชนผ่านกิจกรรมในค่าย การเรียนรู้จากประสบการณ์และการทำงานร่วมกัน รวมถึงการสอดแทรกธรรมะเข้าไปในกิจกรรม ผลคือเยาวชนได้เรียนรู้การทำงานจิตอาสา ได้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น และได้พัฒนาตน

ในส่วนหลักพุทธธรรมที่เยาวชน SOS รุ่น ค่าย ๘ สื่อมหัศจรรย์ส่วนใหญ่ ประยุกต์ใช้ในการทำงานจิตอาสา คือ (๑) สังคหวัตถุ ๔ ในข้อธรรมเรื่อง ทานและอัตถจริยา (๒) อิทธิบาท ๔ ในข้อธรรมเรื่อง ฉันทะ (๓) พรหมวิหาร ๔ ในข้อธรรมเรื่อง เมตตา กรุณา มุติตา และอุเบกขา (๔) ขรവാสนธรรม ๔ ในข้อธรรมเรื่อง จาคะ (๕) สาราณียธรรม ๖ ในข้อธรรมเรื่อง เมตตาภาวกรรม เมตตาวิจิตรกรรม เมตตาโมกขกรรม สาธารณโภคิตา ในส่วนการประยุกต์หลักพุทธธรรมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น พบว่าหลักพุทธธรรมที่เยาวชน SOS รุ่น ๘ สื่อมหัศจรรย์โดยรวม ประยุกต์ใช้ คือ (๑) สังคหวัตถุ ๔ ในข้อธรรมเรื่อง ปิยวาจา (๒) พรหมวิหาร ๔ ในข้อธรรมเรื่อง อุเบกขา (๓) ขรวาสนธรรม ๔ ในข้อธรรมเรื่อง สัจจะ (๔) สาราณียธรรม ๖ ในข้อธรรมเรื่อง ฏีกุณีสัมมัญญตา และสุดท้ายคือการประยุกต์หลักพุทธธรรมในการพัฒนาตน พบว่าหลักพุทธธรรมที่เยาวชน SOS รุ่น ๘ สื่อมหัศจรรย์ส่วนใหญ่ ประยุกต์ใช้ คือ (๑) สังคหวัตถุ ๔ ในข้อธรรมเรื่อง สมนัตตตา (๒) อิทธิบาท ๔ ในข้อธรรม วิริยะ จิตตะ วิมังสา (๓) พรหมวิหาร ๔ ในข้อธรรมเรื่อง อุเบกขา (๔) ขรวาสนธรรม ๔ ในข้อธรรมเรื่อง ทมะ ขันติ (๕) สาราณียธรรม ๖ ในข้อธรรมเรื่อง สีสสัมมัญญตา

**Thesis Title** : A Study of Buddhist Teachings Applied for Volunteer Spirit of SOS Youth, Sathira-Dhammasathan

**Researcher** : Ms. Peamsri Sethapun

**Degree** : Master of Arts (Buddhism and Arts of Life)

**Thesis Supervisory Committee**

- : Phra Maha Somboon Wudhthikaro, Dr.  
Pali 7, B.A., M.A., Ph.D. (Buddhist Studies)
- : Dr. Prapan Supasorn  
Pali 7, B.A., M.A., Ph.D. (Buddhist Studies)
- : Dr. Phutthachat Pheansomboon  
B.S., M.S., Ph.D. (Buddhist Studies)

**Date of Graduation** :

**Abstract**

The purposes of the study are (1) to study the Buddhist Teachings related to volunteer spirit, (2) to study the volunteer spirit theories and approaches, and the volunteer spirit of SOS Youth, Sathira-Dhammasathan (8<sup>th</sup> camp – Eight Amazing Media), and (3) to study the application of Buddhist Teachings towards the working of SOS Youth, Sathira-Dhammasathan (8<sup>th</sup> camp – Eight Amazing Media).

Descriptive method and in-depth interview were used in this research. The researcher conducted in-depth interview with ten youths (from 8<sup>th</sup> camp – Eight Amazing Media) who have joined the volunteer spirit program either with SOS youth camp or Sathira-Dhammasathan for at least one year.

The result shows in the same direction that both in general and in Buddhist theories and approaches in volunteer spirit term is originated from willing to help others without expecting anything in return and there is no obligation in doing so. As for volunteer spirit of SOS Youth, Sathira-Dhammasathan (8<sup>th</sup> camp – Eight Amazing Media),

they recognize the volunteer spirit from activities conducted in the youth camp, working as a team and also the Buddhist Teachings are involved in all activities. The SOS youths have gained the skills in being volunteers, working with others and self development.

The SOS youths have applied the Buddhist Teachings towards the volunteer spirit. They are as follows: (1) Base of Social Solidarity, Sangahavatthu – giving and rendering services, (2) Path of Accomplishment, Iddhipada – aspiration, (3) Holy Abiding, Brahmavihara – loving-kindness, compassion, sympathy, equanimity, (4) Virtues for Lay People, Gharavasa Dhamma – generosity (5) Virtues for Fraternal Living, Saraniyadhamma – to be amiable indeed, to be amiable in word, to be amiable in thought and to share any lawful gains with virtuous fellows. Moreover, the SOS youths have applied the Buddhist Teachings towards working with others. They are as follows: (1) Base of Social Solidarity, Sangahavatthu – kindly speech, (2) Holy Abiding, Brahmavihara – equanimity, (3) Virtues for Lay People, Gharavasa Dhamma – truth (4) Virtues for Fraternal Living, Saraniyadhamma – to be endowed with right views along with one's fellows. Lastly, the SOS youths have applied the Buddhist Teachings towards self development. They are as follows: (1) Base of Social Solidarity, Sangahavatthu – participation and behaving oneself properly in all circumstances, (2) Path of Accomplishment, Iddhipada – effort, thoughtfulness and investigation, (3) Holy Abiding, Brahmavihara – equanimity, (4) Virtues for lay people, Gharavasa Dhamma – taming, training oneself and tolerance (5) Virtues for Fraternal Living, Saraniyadhamma – to keep without blemish the rules of conduct along with one's fellows.

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสาของเยาวชน SOS ของเสถียรธรรมสถาน ผู้วิจัยมุ่งหวังจะนำผลที่ได้ไปใช้ในการทำงานพัฒนาเยาวชน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของสังคมและประเทศชาติ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาจากบุคคลและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านที่ให้ความช่วยเหลือ

ขอกราบขอบพระคุณพระเดชพระคุณ พระสุธีธรรมานุวัตร, ผศ.ดร. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และแม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุต ผู้ก่อตั้งสาวิกลิขาลัยและเป็นผู้จุดประกายให้ผู้วิจัยสนใจงานพัฒนาเยาวชน

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาสมบุญ ฐุฑฺฒิกโร, ดร. พระอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณ ดร. ประพันธ์ ศุภสร และ ดร. พุทธชาติ แผนสมบุญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ท่านเมตตาให้คำแนะนำด้วยดีตลอดมาจนวิทยานิพนธ์สำเร็จ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ประสบผลสำเร็จด้วยดีเพราะมีกัลยาณมิตรที่คอยช่วยเหลือ เช่น แม่ชีกาญจนา เจริญธนาโชค อาจารย์ประจำสาวิกลิขาลัย คุณสุชาดา พิงบุญ เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานสาวิกลิขาลัย เพื่อนนิสิตสาวิกลิขาลัยรุ่นที่ ๔ และที่สำคัญคือเยาวชน SOS ของเสถียรธรรมสถาน รุ่นค่าย ๘ สื่อมหัศจรรย์ รวมถึงครูต้นน้ำและพี่ต้นน้ำที่ให้ความร่วมมือตอบคำถามสัมภาษณ์เชิงลึก อันเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

คุณความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอถวายเป็นบูชาแด่พระพุทธรูป พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ขอน้อมรำลึกถึงพระคุณมารดา บิดา ครูอาจารย์ และขอขอบคุณทุกสรรพสิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยได้เกิดในพระพุทธศาสนา ได้มีโอกาสศึกษาธรรมะ น้อมรับไปปฏิบัติเพื่อได้พัฒนาจิตให้เกิดปัญญาและเห็นธรรม

เปี่ยมศรี เศรษฐพรพงศ์

๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖